

APITETA-TSIRI ROJANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZI

Wethataantsi

¹ Naaka Pablo jankinatzi-mirori iroka, Rotyaantaa-rewote Jesús Jeepatzii-totaa-rewo irika, rootaki ikowakaa-kinari Tajorentsi. Ari nokaatziri noyemijantzinkarite Timoteo nojankinatzimiro. Eerokayitakira nojankinatziniri pikaatzi pipiyowentaari Tajorentsi janta nampitsiki Corinto, riijatzira nojankina-yitziniri kemijantzinkari-paeni jeekatsiri nampitsiki-paeni janta Acaya-ki.* ² Okantashitzimaetyaa ineshironka-yiteemi Ashiteeri Tajorentsi, kameetha ijekakaa-yiteemi, ari ikimi-temiri eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

Ikemaatsi-yitakari Pablo

³ Jame ajahaawentee-yaari Tajorentsi, ipaa-patentari Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Riitakira Ashiteeri, neshironkatantaniri. Riitaki Tajorentsi, oemoshirenkantaniri. ⁴ Aririka otzimi pomeentsitzi-mowaeteeni, riira Tajorentsi oeshirenkaeni, amatantyaawori aaka oemoshirenkayiteri itsipa-paeni opomeentsitzi-moyitari. Roojatzira amateeri aakapaeni okaatzi rantzi-mota-kaeri Tajorentsi. ⁵ Roojatzira

---

* **1:1** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri

matachani, aririka añaayitero akemaatsi-perowaetyaa ikimita-paentzirowa Jeepatzii-totaa-rewo, aritaki añiitakyaawo eejatzi roemoshirenka-pero-yitee. ⁶ Aritaki okantakari, rootakira nokemaatsi-waetan-takari naaka, roo niyotan-tyaawori jempe nokantyaa noemoshirenka-yitemi eeroka-paeni, pawijako-shire-yitan-teeyaari. Rootakira roemoshirenkan-teetakinari eejatzi naaka, niyotan-tyaawori jempe nokantero noemoshirenka-yitee-mi eeroka-paeni aririka piñaayiteero okaatzi nokemaatsi-waetakari naaka. ⁷ Rootaki niyoperotan-takari aritaki roemoshirenkae-teemi eeroka-paeni ikimi-takinaha naaka, aririka pimataneero pikemaatsi-waetyaa nokimita-kirowa naaka.

⁸ Noyemijantzinkarite-paeni, nokoyi piyoyiteero okaatzi pomeentsitzi-moyita-kinari naaka nojeekanta-paentari nampitsiki-paeni janta Asia-ki. Osheki rowatsi-naawaetee-takina noshiyakaa-mintheetzi ari nokamakimi. ⁹ Nokenkishiryaa-kotawo nimaeka eenitatsira oeta ishinetan-takinawori Tajorentsi noñaakiro nokamima-witaka, ari okantyaa niyoperotan-tyaari nawentaa-shiretee-yaari rirori, tee okameethatzi nawentaa-shiwaetyaa naaka. ¹⁰ Roo kanteencha imatakiro rowawijaa-kotaana nokamimi, eekiro riyaata-kaatyero. Nawentaa-shiretatyeeyaari eekirowa raminako-wenta-tyeena paata. ¹¹ Ari pikanta-yitaneeyaaari eejatzi eeroka-paeni pitsipateena naaka, pamaneeri Tajorentsi raminako-wentan-tenari. Roo ramananteyaariri Tajorentsi ikaate kemakoyiteenani imatakiro Tajorentsi raminako-

wentaana.

Rareetari Pablo Corinto-jatzi

¹² Niyotzi naaka notampatzikatzi-motantaki jempe-rika nojeeki-moyitantaki. Riira Tajorentsi yotatsi tekatsi namatawite, tekatsi nopashiwentakotaari. Jempe nokanta niyotaa-yitakimi eeroka-paeni, tee nokenkithatakota-paenta-tziro roshiya-kaanta-witari jaawiki-jatzi yotanitaantsi iroka, apatziro nokenkithatakota-piintakiro jempe ikanta Tajorentsi ikaminthaaantzi. ¹³ Tema okaatzi nojankina-yitakimiri tekatsi nomana-pithatemi, tekatsi pomeentsi-waeta-chani ikematheetero. Okantashitzimaetyaa pikemathata-piinteero okaatzi nojankina-yitzimiri. ¹⁴ Kimitaka pikematha-yitakina eepichokiini, aritaki pajahaawentee-na paata ipiyeerika Awinkatharite Jesús. Ari nokimi-tyaari eejatzi naaka, najahaawenteemi eeroka-paeni paata.

¹⁵ Rootaki nokowan-takawori napiiteero nareetemi janta, roo pikimo-shiretan-tyaari nareetee-mira. ¹⁶ Ari nokowawitakari nareeta-nakimimi niyaatan-tyaari Macedonia-ki, opoñaashitya napiita-neeromi aririka nopyierikami. Ari okantyaami pamitakotan-tawae-narimi potyaanteena ipatsiteki Judá-paeni. ¹⁷ Roo kanteencha noepithokakiro nokenkishiryaa-witakari nanterimi. ¿Poshiyakaa-mintheetakima eeroka-paeni osheki namatawita-piintakimi? ¿Pikenkishiryama noñaawaeta-shiwaetaka noninta-kaani-kiini, nokanta-piintaki “¡Ari! Nareeta-kyaaami?” ¿Poshiyakaa-mintheetzima niyowitzakawo

eero nomatziro nareetemi? ¹⁸ Tema tee itheeya-nita Tajorentsi, riyotzi rirori tee notheeya-waeta naaka nokantzira “¡Ari!” ¹⁹ Ari ikantakari eejatzi Itomi, Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, netapaakari nokenkithatakota-paakimiri notsipatan-takariri Silvano eejatzi Timoteo. Tema tee ikanta-nitzi rirori Jesús Jeepatzii-totaa-rewo “¡Ari!” riyotaki-rika eero rantziro oeta-rika. Tema okaatzi ranta-piintakiri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo okimiwitakawo riimi Tajorentsi kanta-piinta-tsini “¡Ari!” ²⁰ Riitakira Jesús Jeepatzii-totaa-rewo yotakaaperoyiteeri ari omonkaateeyaa okaatzi ikashiya-kaantakiri Tajorentsi. Rootaki akantan-tayiteeyaaari aakapaeni awentaa-shire-yitaa-rewo “¡Ariwé!” Rootaki aweshiryaa-wentan-teeyaariri Tajorentsi. ²¹ Okimiwitakawo rii Tajorentsi apataa-kaayita-kaeriri Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki yoshiiyiteeri okimiwitakawo ijeepatzii-toyiteemi, ²² okimiwitakawo ipothoyita-tyeemi rashiyiteera. Tema añañirowa rotyaanta-kaero Ishire tajorentsi inampi-shiretantee, ari ayotziri maperori Tajorentsi ithotyahaero okaatzi ikashiya-kaakaeri.

²³ Omaperotatyaa, riyotzi Tajorentsi tee namatawi-tzimi nokantzimira nimaeka: Roo kantakaan-tzirori kaari nareetan-tzimi Corinto-ki, ari okantyaa eero nokijawaetan-tapaakimi. ²⁴ Teera nokantatzii naaka omperatzimiri pikemijantan-tenari. Tema poejokirotanakawo okaatzi pikemijanta-neeri. Roo kanteencha roperotatsira atsipata-wakahae-yaani antawaeteeyini pithaamentan-teeyaari

2

¹ Iroka nokenkishiryaaakari: Eerowa napiiteero nareetee-mi, roorika owashiretakota-kaawaetemini nareetemi. ² Aririkami nowashireta-kaawaetemi janta, ¿litakama thaamenta-shireta-kaenani naaka? ³ Rootaki notyaantan-takimiri paerani nojankinari, tee nokoyi niyaata-shitemi powashireta-kaanta-waetenari. Tema eerokawitee-yakani thaamenta-shireta-kaenani. Rootaki nokanta-shire-witan-takari: “Eerowa niyaatzita, nokema-kota-waeriita eenitatsi-rika thaamenta-shireta-kaenani. Ari okantyaa nokimo-shireta-kaantyaariri eejatzi rirori-paeni.” ⁴ Notyaantan-takimirowa paerani nojankinari, nowashire-waeta-tyaaha nojankinata-kimiro. Teera roo notyaantan-takimirori nokantzi-moneenta-kaantemiri. Tema nokowawitatyaa piyote osheki netako-pero-takimi.

Ipeyakotziri Pablo kantzimo-neenta-kaataniri

⁵ Nokoyi nimaeka nokenkithata-koteri atziri owashireta-kaawaeta-kinari. Teera naaka ikantzi-moneenta-kaawaetyaa, tema kimitaka maawoeni eeroka-paeni ikantzi-moneenta-kaayitakimi. (Nokantan-tawori “kimitaka,” tema tee nokoyi nowanaa-pero-waetero.) ⁶ Tema eenitatsi osheki pikaatee-yakini eeroka-paeni, pimatakiri pomishitowaeri. Roo kanteencha aritapaaki pipakaeri. ⁷ Pipeyakoteeri nimaeka, poemoshirenkae-ri, rowashirewaetakari. ⁸ Nokowa-kotee-yimini pikanteeri irika atziri: “Netakoteemi.” ⁹ Paerani, netakari nojankinatakimi nokantakimi: “Powajankiteeri.”

Noñaanta-tziimira noñaantemiri kyaari-perorika pikemijantana. ¹⁰ Roo kanteencha ikoyi Jeepatzii-totaa-rewo pipeyakoteeri irika atziri. Rootakira nanteeri naaka tema rootaki kameethatzi-moteemini maawoeni eeroka. Itzimi-rika pipeyakoteeri eeroka-paeni, aritaki nopeyakotantee eejatzi naaka. ¹¹ Rootakira antayiteeri eero rotsinampaantee Yakatantaniri. Tema ayoteeyironi okaatzi ikoyiri ranteri Yakatantaniri.

Kantzimo-shiretariri Pablo nampitsiki Troas

¹² Chapinki, areetakina naaka nampitsiki Troas niyaatan-takari nokenkithata-kaantziro Kameethari Ņaantsi jempe ikanta-kota Jeepatzii-totaa-rewo. Arira noñaakiro nokemijanta-kaantaki ikantakaakawo Awinkatharite. ¹³ Roo kanteencha okantzi-motakina janta tee noñaapaakiri noyemijantzinkarite Tito. Rootaki nawijan-tanakari Macedonia-ki.

Riitaki Jeepatzii-totaa-rewo otsinampaakaanta-tsiri

¹⁴ Roo kanteencha okantawityaa jemperika akinayite, kantacha amaniri Tajorentsi. Tema okimiwitakawo oyaamporitaa-tyeerimi Jeepatzii-totaa-rewo, ipiyaawo rirori nampitsiki rotsinampaantaki rowayirita. Oshiyakoyitatyaawo eejatzi inteneenkatzi kajankari maawoeni nampitsiki. Arira akantayityaari aaka aayite jempe-rika-paeni akamanta-yiteeri atziri jempe ikanta-kota Jeepatzii-totaa-rewo. ¹⁵ Akimiwitakawo kajankari itahaeri Jeepatzii-totaa-rewo rinimota-kaantyaariri Tajorentsi.

Iroka kajanka-pathari kantacha ikemaenkayiteero ikaate awijako-shire-yitaa-tsini, eejatzi ikaate peyashi-waetaa-chani. ¹⁶ Tema eeniyitatsi, okimitzi-motari iroka kajankaenkari owamaantanirowa iroka. Riima itsipa-paeni oshiyi-motakari kajanka-pathari roo owañaa-shireteerini. ¿Eenitatsima kameetha-shireta-tsiri roshiya-kaawentee-tziri iroka kajankaenkari? ¹⁷ Kaarira irika-paeni kenkithata-shiwaetawori iñaani Tajorentsi ikoyi raantashi-waetyaawo koriki. Tema riitakira irika-paeni maperotaneerori ikenkitha-waeryaantzitzti. Rootaki nomataneeri naaka. Riitaki Tajorentsi otyaantakinari nokenkithata-kaante, nantawaeteeniri Jeepatzii-totaa-rewo jempe itzimi napatahaari, riitaki Tajorentsi ñaanari nantayiteero.

3

Antawae-wentzirori owakirari ikashiyakaa-wakaetari

¹ ¿Pikenkishiryama najahaa-wenta-waetaryaa naaka? ¿Noshiya-kota-tyaarima amayitzimirori rojankinari, ikantzi: “Paakameethata-wakina?” ¿Noshiya-kota-tyaarima koyirori pojankinateniri jankina-rentsi, raayitero jempe ikinayitzi? ² Tema eeroka-paeni kimiwitakawori jankina-rentsi raakameethatan-teetari, rootaki rojankina-shiretan-teeta-kinari naaka. Tema aririka iñaayiteemi atziri-paeni jempe pikanta-yitanaa, arira riyoyiteerori okaatzi nantzimo-yitakimiri, okimiwitakawo iñaanata-tyeeromi okaatzi rojankinata-koeta-kinari. ³ Ari

añiirori eerokataki kimita-kawori jankina-rentsi rojankinaperotakiri Jeepatzii-totaa-rewo. Roo kanteencha teera nokenkithata-kota-tziro jankina-rentsi koñaata-tsiri, kimitawori aririka rojankineetero mapikota, tema nokenkithata-tziro ipashine-shireta-kaayiteemira Ishire Tajorentsi Kañaaniri.

⁴ Nokenkithatan-tawori iroka, tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo kantakaawori awentaaantaariri Tajorentsi okantyaa ayotantyaari kyaariperori iroka. ⁵ Teera aaka mata-shityaawoni apaniroeni, tema riitaki Tajorentsi matakaa-yiteerori. ⁶ Riitakira Tajorentsi matakaa-kinawori nokenkithata-koteero owakirari ikashiya-kaanteetani. Iroka owakirari ikashiya-kaanteetani kaarira jankina-rentsi oshiyaawoni paejato ikantakaan-teetani kaamanita-kaanta-tsiri. Tema riitaki kanta-kota-chari Ishire tajorentsi añaashireta-kaanta-tsiri.

⁷ Paerani rojankinatan-teeta-kawori Ikantakaan-teetani mapikotaki, okoñaata-paentzi rowaneenkawo Tajorentsi, opoñaa opeyanaka. Ikanta iñaakiro nowae-jatziteni Moisés, ishipakiryaaawootanaki, tee omatajeeta raminawooteeri Israel-paeni. Roo kanteencha iroka jankina-rentsi osheki okaamanita-kaantaki, otzimimo-witakawo owaneenkawo. ⁸ Rooma okaatzi rantayiteeri Ishire tajorentsi nimaeka, rootaki owaneenkaperota-chani. ⁹ Tema owaneenkawitaka okaatzi owajankitaa-kaanteen-tsiri, rootaki maperoteeroni owaneenkatyaa tampatzika-shireta-kaanta-tsiri. ¹⁰ Iroka owaneenkaperota-chari nimaeka

awija-pero-tziro tzimawita-chari paerani
 owaneenkawo. ¹¹ Tema ari okaatapaaki
 owaneenka-witapaen-chari. Rooma owaneenka-
 perotaa-chani rootaki ashi owaeroni nimaeka.

¹² Tema tzimaki nimaeka kowashiretakaenani,
 notonta-shiretanaki nokenkithata-kaantee.
¹³ Tee nokimi-wityaari nowae-jatziteni Moisés
 ipashika-wootaka eero iñaantari Israel-paeni,
 tema peyanaa ishipakiryaa-woowitaka. ¹⁴ Tema
 kijoshiretee-yakini paerani Israel-paeni, roojatzi
 ikantayitari ikaatzi icharini-yitaari. Tema aririka
 ikemiro iñaaneetero paejatotatsiri ikashiya-
 kaanteetani, eero ikemathatziro kimiwitaka
 ipashikae-tatyee-nirim ikenkishiryaaani, apatziro
 ikanta-kahae-yaawo Jeepatzii-totaa-rewo
 ikemathata-kaayiteeri okimiwithee-yaawomi
 ipashikaryaa-kotaa-tyeeniri ikenkishiryaaani.
¹⁵ Eeniyitatsi nimaeka, aririka ikemiro iñaaneetero
 rojankinari nowae-jatziteni Moisés, pashi-
 shireyitaka. ¹⁶ Rooma itzimi-rika piyashireta-
 shiteerini Awinkatharite, aritaki ipashika-
 ryaaako-shireteeyaa. ¹⁷ Ikantakoe-tziri jaka
 “Awinkatharite” riitakira Ishire tajorentsi,
 jeewaetakan-taatsini kameetha. ¹⁸ Rooma
 aakapaeni awentaa-shiretaa-rewowa Jeepatzii-
 totaa-rewo, akimiyita-naari Awinkatharite. Tema
 akimiwitaa wo aminoatyeerimi Awinkatharite
 oorenta-kaha eshiro-takiri. Tema aminawoota-
 kotaa-tziri eshiro-takiki, teera okimitari
 kamantan-tanirini Moisés ipashika-woowaetaka
 paerani rirori. Rooma paata aririka añaaperoteero
 rowaneenkawo, aripaetera akimityaari rirori.
 Riitakira matakaeroni Awinkatharite, Ishire

tajorentsi.

4

¹ Riitaki Tajorentsi neshironkataanari nantawaetan-taanariri rirori. Rootaki kaari okantzimo-neenta-waetantana. ² Nopakahaero kaanita-kaawaete-nanimi, teera nomanakaa-waetyaawo niyotaante namatawitan-tantyaari, teera notheeya-kowaetyaawo iñaani Tajorentsi. Tema okaatzi nokenkithata-kota-neeri kyaariperori iroka, rootaki iñaantawori Tajorentsi kameetha okantzi-moyitari atziri okaatzi nokenkithata-kaanta-yiteeri. ³ Eenitatsirika kaari kemathateroni jempe okanta-kota Kameethari Ñaantsi nokenkithata-kotziri, teera naaka omana-pitha-waeterini, tema eenitatsi kantakaawori kaari ikemathatantawo okimiwitakawo ipashika-pithatee-tatyeerimi ikenkishiryaani, riitakira peyawaeta-shitachani. ⁴ Okimiwitakawo imawityaakita-tyeemi irika-paeni kijoshireri. Riitaki Kamaari iiteetziri “itajorentsite jaawiki-jatzi,” mawityaakita-kaakiriri, rootaki kaari ikemathatantawo Kameethari Ñaantsi. Okimiwitaka tee iñaayitee-romi koñeetyaatsiri oshiyakaa-wentachari rowaneenkawo Jeepatzii-totaa-rewo, oshiyakariri Tajorentsi. ⁵ Riitakira Jesús Jeepatzii-totaa-rewo nokenkithata-koteeri, nokantzira: “Awinkatharite irika.” Teera naaka kenkithata-kowaeta-chani. Apatziro-wa rowakina naaka Jesús pompera-waetená eeroka-paeni. ⁶ Ikantaki Tajorentsi: “Okoñeetyee tsirenikaakiri.” Rootaki oshiyakaa-wentacha ikoñaa-shiretaana naaka,

rootaki nokitejeta-kotan-teeyaariri eejatzi itsipa-paeni niyotakaa-yiteerira Tajorentsi, okimitzi-motan-teeyaariri rirori-paeni iñahaatyeyeromi rowaneenkawo Tajorentsi oshipakiryaaki ipooki Jeepatzii-totaa-rewo.

Awentaa-shireyiteeyaa

⁷ Okimiwitakawo rowan-teetyaaawomi pinaperota-chari chomoki. Riira oshiyakaa-wenta-chari Tajorentsi ipajawyaa-yiteero itajorenka awathaki, roo awatha oshiyakaa-wentakari chomo. Rootaki rantantawori iñaantyaawori riitaki otzimimo-perotziri itajorenka, teera otzimi-motee aakapaeni. ⁸ Tema osheki nokemaatsi-waewitaka, teemaeta nowashiretako-neenta-waetyaa. Nothaakyaa-waewitaka, teemaeta noñaawenashiryawaeta. ⁹ Ikosheka-waetee-takina, teemaeta rookawentee-tana. Rowatsi-naawaetee-takina, teemaeta ipeyakaa-shitee-tena. ¹⁰ Osheki rowamayi-matee-takina ikimita-kaetakina paerani Jesús, aritaki iñahaeteerori rañaantari Jesús. ¹¹ Iroka kanta-kota-chari, osheki noñaapiinta-witakawo nokamawenteromi nokenkithata-kotakiri Jesús, arrika iñaayiteenari atziri, riyoyitee jempe ikanta Jesús rañaakaantzi rirori. ¹² Rootaki nokami-matan-takari naaka, pañaa-shiretan-teeyaari eeroka-paeni.

¹³ Rootaki nomateeri naaka okaatzi rojankinata-kotee-takiri paerani, ikanteetzi: Nokemijantanee naaka, rootaki noñaawaetantari. Rootakira nomataneeri naaka, nokemijantanee, rootaki noñaawaetantari. ¹⁴ Tema niyotzi naaka rowañahaeri Tajorentsi irika Awinkatharite Jesús,

aritaki rowañahaena eejatzi naaka, itsipata-kahae-nari Jesú, ari pitsipa-yitee-na eejatzi eeroka-paeni. ¹⁵ Nomatan-tawori nokenkitha-yitee naaka rootaki pinintaa-waetan-teeyaari eeroka-paeni. Tema eekiro-rika pisheki-perota-nakityee eeroka-paeni ineshironka-yiteeri Tajorentsi, ari isheki-perotee amana-piinterini, weshiryaa-wentan-teeyaariri eejatzi.

¹⁶ Rootaki kaari okantzimo-neenta-waetantana naaka, okantawitaka rowamayi-mawaetee-takina. Tema nothaamenta-shire-piintanaa.

¹⁷ Okaatzi nokemaatsi-waetaka nimaeka eepichokiini iroka, eero okantee-tatyaaani. Rootaki noñaantee-yaawori paata antawo owaneenkata-chari kaari thonka-nita-chani. Rootaki awijeeroni okaatzi nokemaatsi-waewitakari, tee nowa-jeetzi nomonkaantan-tyaawo oeta-rikapaeni. ¹⁸ Tema noñaashiretakiro naaka kaari iñahaetzi nimaeka, eeromaeta othonka-nitaa iroka. Tee okowa-perota-jaanteeyaa okaatzi koñaayita-tsiri kaari kijonita-tsini.

5

¹ Okantawityaa ithonkaetero apango jaka kepatsiki, roo kanteencha ayotzi eenitatsi otsipa apango kaari thonka-nita-chani janta inkiteki, tema riitaki Tajorentsi wetsika-kirori, kaarira atziri wetsikironi. ² Ari okimitari eejatzi awatha nimaeka, osheki okemaatsita-kaawaetakae. Akowateeki otzimi-motee otsipa awatha añaantee-yaari inkiteki. ³ Aritaki okantee-yaari paata, iroka ashire nimaeka aritaki otzimae owakirari awatha. ⁴ Eenirowa añaanta-yitawo

awatha nimaeka, atekawaetzi akemaatsi-waeta. Roo kanteencha tee akowaa-jeetzi apeyashi-waeteeyaa. Tema akowawitattyaa otzimimo-yitee otsipa awatha, akowaero ashi owaero añaayitee. Rootaki poyaatee-yaawoni iroka añaantari kaari kijota-nita-tsini. ⁵ Riitaki Tajorentsi matakaa-yiteeroni jempe akantayiteeyaa. Tema añaakiro rotyaanta-kaero Ishire Tajorentsi inampishire-yitantee, ari ayotziri omaperotatyaa imonkaateero Tajorentsi okaatzi ikashiyakaayita-kaeri.

⁶ Rootakira shintsi-shireta-kaeri. Tema ayoteeyini eeniro añaayitzi awathaki, tekiraata atsipataariita Awinkatharite. ⁷ Awentaa-shiretyaari eeniro añaika, okantawitaka tee añaawityaari. ⁸ Tema nokantaki shintsi-shiretakae, akowayitaki ookawenta-yitero awatha, atsipatan-teeyaariri Awinkatharite. ⁹ Akowapiintakiro antayitero okaatzi inimoteerini rirori, etanakyaawo nimaeka, ari okimiteeyaaari paata aririka atsipatee-yaari. ¹⁰ Tema maawoeni aakapaeni, aritaki akatziyi-moteeri paata jempe ijekae rirori raminako-yiteeri maawoeni, ikaatzi antayita-kirori kaari-perori eeniro rañaawita, riitakira rowajankitaa-yiteeri. Raminako-yiteeri eejatzi ikaatzi antayita-kirori kameethari, riitakira ikimita-kaanta-yiteeri ipinayitaa-tyeerimi.

*Amatakaa-yiteeri   itsipa   rariperottee-ri
Tajorentsi*

¹¹ Nokenkithata-kaanta-piintzira naaka, ari nokinakaerori iñaantee-tyaawori omaperotatyaa

nopinkathateeri Tajorentsi. Riyotziro rirori, okantashitzimaetya piyotee-yironi eejatzi eeroka-paeni. ¹² ¿Pikenkishiryama najahaa-wenta-waetaryaa napiipiintan-tawori? Teera ari okantyaa. Tema nokowatzii piyote jempe nokantaari naaka, ari okantyaa piyotan-tyaawori eeroka jempe pikanteri pakayiteri kameetha ikaatzi ajahaa-wenta-waeta-chari janta, kantawaeta-shita-chari: “Kameethari naaka,” teemaeta ikowa-neetzi ikameetha-shireteeyini. ¹³ ¿Nokimitzi-mota-tziimima shinki-wenta-waeta-chari nokantan-tayitzimiri? Tekatsira oetyaa, tema noetzinhaariko-pero-wenta-naatyari Tajorentsi. Rooma nokimitzi-motzimi-rika atziri tekatsitsiri kameetha, nokowatziira nonintaa-shiretakayitemi nokanta-yitan-tzimiri. ¹⁴ Rootakira nantanta-yitawori iroka-paeni retakotaanaha Jeepatzii-totaa-rewo. Tema ikamawentee maawoeni aakapaeni, okimiwitaa wo maawoeni akamayitakimi aakapaeni eejatzi. ¹⁵ Iroka opoñaantari ikamawentan-teeri maawoeni aakapaeni, añahae eejatzi, ikowatziira antapiinta-yiteeniri okaatzi ikoyiri rirori, eero antashiwaetawo okaatzi akowa-shiwaetari aakapaeni.

¹⁶ Rootaki eero okantzi-mowaetantari atziri jempe ikanta iñeetziri iwathaki. Tema omaperotatyaa otzimi-motakiri iwatha Jeepatzii-totaa-rewo ijeki-motanta-paenteeri. Roo kanteencha tee añaimaetaawo nimaeka. ¹⁷ Rootaki nokantan-tzimiri, ikaatzi apatashiretanaariri Jeepatzii-totaa-rewo, owakira-shiretanee, tee ikimita-neeyaa jempe ikantawitaa paerani, tema othonka owakiratzi-mota-neeri maawoeni.

18 Riitakira Tajorentsi matakaan-tzirori maawoeni iroka-paeni. Rijatzi kantakaakawori ariperotan-taariri rirori okantakaantziro rantzimo-yiteeri Jeepatzii-totaa-rewo. Ikantayitee nimaeka aakapaeni roojatzira antayiteeri, amatakaa-yiteeri eejatzi itsipa-paeni raripero-yitee-ri Tajorentsi. **19** Rootaki rotyaantan-takariri Tajorentsi jika kepatsiki irika Jeepatzii-totaa-rewo, ari ikinakaero rariperotan-taariri jaawiki-jatzi-paeni, eero rowajankitaa-wentan-taari iyaari-peronka. Rootaki rotyaantan-tayita-kaeri eejatzi aakapaeni akenkithata-kaayiteeri atziri-paeni raripero-yitee-ri Tajorentsi. **20** Rootaki nomataneeri naaka, rotyaantee-takina nokenkithata-koteeri Jeepatzii-totaa-rewo. Okimiwitakawo riita-kimi Tajorentsi apiipiintakaa-kinawori, nokantzi: “Pariperoteeri Tajorentsi. Rootaki ikowaeri Jeepatzii-totaa-rewo.” **21** Teera rantani-tziro Jeepatzii-totaa-rewo kaari-perori. Roo kanteencha ikemaatsitakaawaetakari Tajorentsi okimiwitakawo rantaki-tyeeromi kaari-perori. Arira ikinakaa-kirori Jeepatzii-totaa-rewo, itampatzika-shire-yitan-teeri, ikimita-kaayiteera jempe ikanta rirori.

6

1 Arira akaatzi antawaeteeniri Tajorentsi, noshintsi-tzimi eero pimaninta-waetziro ikaminthahaemira Tajorentsi, aminaashi-waetakari. **2** Iroka ikantakiri rirori:

Niyotakira kameetha okantyaa, aripaete noke-makimiro pikowa-kotanari.

Omonkaa-paeteta-paakaha “Kitejeri Awijako-taantsi,” noneshironkateemi.

Rootaki apiipaetetaa-chari nimaeka, iroka “Kitejeri Awijakotaantsi.”

³ Teera nokoyiro itzimi iita notzika-tzikawaeteri rawijako-shiretee, eero itheenkimawaetan-teetanawo nantawaetani. ⁴ Tema nokowatzii noñaahan-teero kameetha romperatani Tajorentsi naaka, tema noejokiro-tatyeyaaari aririka awiji-motena oeta-rikapaeni: ikemaatsita-kaawitee-tena, ipomeentsita-kaawitee-tena, rowajankitaa-witee-tena, ⁵ ipajawitee-tena, romonkyaaawae-witee-tena, rowatsi-naawae-witee-tena, nantawae-perowitakyaa, nokemawityaawo nowochokini, ayimawae-witakina notashe. ⁶ Tema nokiteshiretee, niyotanitee, aakameethateteena, nonethaantayitee, ijeeka-shiretanteena Ishire Tajorentsi, netako-perotanteeya. ⁷ Noñaawaeta-piinteero kyaariperori, itajonka-wenta-kaanteena Tajorentsi. Nanta-piinteero tampatzikashiretakaa-yinani, nokimita-kaanta-nakiro nowayiritee-mi, notzikaa-wenta, nopiyakowenta eejatzi. ⁸ Eeniyitatsi atziri theenkawaetanari, roo kanteencha eeniyitatsi itsipa pinkathatanari. Eeniyitatsi atziri ninawaetanari, roo kanteencha eeniyitatsi itsipa ajahawenta-waetenari. Okantawita noñaawaeta-piinta-witawo kyaariperori, iitapiinteetana “thaeri”. ⁹ Omawitakyaa eero itzimawita kaari ñaayitenani naaka, tzimimaetacha itsipa iyoperoyitanari. Nokamima-witakyaa, eeniromaeta nañi. Rowajankitaa-witee-takina, temaeta

rowamahaetana. ¹⁰ Nowashire-witakyaa, eekiro nothaamenta-tyeeyaa. Nokowityaa-neenta-waewitakyaa naaka, roo kanteencha nonintaa-kaayitee-yaari itsipa-paeni. Tekatsi tzimimo-witenani naaka, roo kanteencha nonintaa-yitaawo kowaperota-chari.

¹¹ Corinto-jatzi-paeni, nokanta-perota-tzimiro iroka-paeni, tekatsi nomani-motemiri. ¹² Tekira-rika awentaa-wakaata, eerokaha kanta-shitawori, teera naaka. ¹³ Ajantya paakameethateena naaka noshiyimira eeroka, tekatsi nomani-motemi. (Nokantzimiro iroka, kimiwitaka riimi eentsi noñaanate.)

*Akimitayitaawo roomi itajorentsi-pankote
Tajorentsi Kañaari*

¹⁴ Eero papatahaari kaari kemijantsini. ¿Kantachama kameetha-shireri raapatziyaari rantawaete kaari-peroshireri? ¿Kantachama eejatzi otsirenite jempe okoñeetyee? ¹⁵ ¿Kantachama Jeepatzii-totaa-rewo rakakoteniri ikoyiri Kamaari? ¿Kantachama kemijantzinkari itsipatyaaari kaari kemijanta-tsini rashityaawo jempe-rika oeta?* ¹⁶ ¿Kantachama akimitakaantero itajorentsi-pankote Tajorentsi jempe ipinkathatee-tziri oshiyakaa-wontsi? Tema akaatzi ayemijantzin-kariyitee aakapaeni akimiyitaa-tyaawo aakami tajorentsi-panko jempe inampitawo Tajorentsi Kañaari. Tema iroka ikantaki Tajorentsi:
Ari nonampi-shiretan-teeyaari, notsipatee-yaari jempe nanashi-yitee.

---

* **6:15** Kamaari = Belial

Naakataki ikimita-kaantee Itajorentsite,
Riitaki nashiyitee-yaari Naaka.

¹⁷ Rootaki ikantantari eejatzi Awinkatharite:
Pinteenariyaari itsipa-jatzi atziri, eero pitsipa-
minthatari irika-paeni.

Eero panta-piintero nopinka-kaemiri.

Tema naapatziya-yiteemi,

¹⁸ Pikimita-kaanteena naakami pipaapate,
Nokimita-kaanteemi naaka eerokami notyomi-
paeni, eerokami nishintyo-paeni.

Arira ikantziri Awinkatharite, Shintsi-perori.

7

¹ Netakotani, tema eenitatsi ikashiya-kaakaeri Tajorentsi, otzimathee apakahaero maawoeni kaari-perori okaatzi antayitziri, okaatzi akenkishiryaa-yitari eejatzi. Tema otzimathee oñaahan-teero apinkathatziri Tajorentsi, akiteshiretee.

Ikimo-shiretaki Pablo ipakahaero Corinto-jatzi kaari-perori

² Paakameethateena naaka. Tema tee nokantzi-moneenta-kaawaetzimi eeroka-paeni, tee nowaariperota-kaanta-waetzimi, tee notheenkashiryaaakantawaetzimi eejatzi.

³ Tee roo nokantan-tzimirori iroka nokamantakotaziimi. Jame napiita-waemiro nokantzi-takimiri: “Netako-perota-kimi.” Rootakira nokanta-piintemiri eeniro añaayitzika nimaeka, ari nokimitzi-teeyaaawori eejatzi akamawiteeyaa-rika. ⁴ Osheki nawentaakimi eeroka-paeni. Najahaa-wentakimi. Aririka

nokenkishiryaa-koyitemi, pithaamenta-shiretakaana, kimoshiretakina, okantawitaka osheki ikosheka-witee-takina jaka.

⁵ Tema nareetakaha Macedonia-ki, tee omata nomakoryaa-paaki, tema osheki pomeentsitzimota-kinari. Eenitatsi osheki ñaana-mintha-waeta-shita-kinari, rootaki kantzimo-shireta-waeta-kinari. ⁶ Roo kanteencha roemoshirenka-piintziri Tajorentsi ikaatzi okantzimo-neenta-waetari, ari ikimi-tzita-kinari naaka, tema rareeta-kaakari Tito jaka nojeekika. ⁷ Osheki nothaamenta-shiretanaka noñaawakirira. Roo nothaamenta-perotan-tanakari ikamanta-paakina jempe pikantteyani eeroka-paeni. Ikantapaakina: “Raakameethata-wakina Corinto-jatzi-paeni, ikowaeyakini iñeemi, osheki okatsitzimoshiretakiri okaatzi rantzi-mota-kimiri, antawo retakoyitemi.” Arira ikantapaanari, rootaki oemoshirenka-perota-kinari. ⁸ Paerani, netanta-kawori notyaantzimi nojankinari, niyowitaka owashireta-kaawaetemi okaatzi nokanta-yitakimiri. Okanta nokanta-shirewitanaka: “Eero notyaantaa-jaetzi-nirim.” Roo kanteencha niyotzi nimaeka eepichokiini powashireta-waewita-paenta eeroka-paeni. ⁹ Rootaki nokimo-shire-wentan-tawori nimaeka notyaanta-kimirowa. Teera nokantatzii roo nokimo-shire-wentziri nowashiretakowaetakimi. Tema roo nokimo-shire-wentziri pipakaa-yiteerowa kaari-perori. Ari pikanta pinimota-kaantaariri eeroka-paeni Tajorentsi, potsinampaa-yitakiro powashiretani, teera nowaaripero-waetzimi naaka. ¹⁰ Tema aririka rowashireta-kaantyaa Tajorentsi, ikowatziira

ipaka-kaanteerori kaari-perori, roo rawijako-shiretan-teetyaari. Rootaki eero okantzimo-shire-waetantee rowashiretakae-rika Tajorentsi. Rooma aririka rowashireta-kaanta-waetyaa jaawiki-jatzi-paeni, aritaki iñahaetakiro ikama-shireeteete. ¹¹ Omatantari rowashireta-kaayitakimi Tajorentsi, ari pipampi-thashiryaa-naari kameetha, pimatakiro pikijako-wentana. Katsima-shiretanakimi eejatzi, pithaawa-shiretzi piñeero oetarika awijatsinimi, petakoperotaana, pimatakiro pomishitowakiri kantakaan-tzirori. Ari poñaahan-tzirori kiteshireri pikanta-yitanaa. ¹² Teera apatziro nojankinatero nokantemi: “Pomishitoyiri atziri kaariperoteen-tsiri,” tee roo nojankinatan-temirori pikijako-wentan-tyaawori itheenkashiryanteetzi. Tema roo nojankinatan-tzimirori paerani okantyaa riytakaan-temiri Tajorentsi jempe pikantyaa piñaashintsi-wentee-na naaka.

¹³ Rootaki nothaamenta-shiretan-tanakari. Osheki okimo-shireta-kaakina eejatzi nokemawakira paakameethata-wakiri Tito, powawijaa-kiniri okantzimo-shireta-waetakari rirori. ¹⁴ Tema nokaman-tzitakari naaka Tito jempe pikanteeyani eeroka-paeni, nokantakiri: “Kameethari ikanteeyani Corinto-jatzi-paeni.” Teera powaañaan-tanawo okaatzi pantayitakiri, tema omaperotatyaa okaatzi nokantzi-takariri Tito. Ari okantzi-takari okaatzi nokantayitakimiri eeroka. ¹⁵ Retakoperoyitamira Tito nimaeka, aririka roshireta-koyitemi jempe pikantee-yakani paakameethata-wakiri, pikemijanta-wakiri, pipinkathata-wakiri.

16 Antawo nokimo-shiretzitaka naaka kantacha nawentaa-pero-yitee-mi nimaeka.

8

Koriki ipashitee-tyaariri kemijantzinkari-paeni

1 Noyemijantzinkarite-paeni, nokoyi piyotakoteeyirini ikaatzi piywentaariri Tajorentsi jaka Macedonia-ki, ikaminthaa-yiteeri. **2** Okantawita ifñaayiwitakawo osheki pomeentsitzimowaetariri, ikimoshireteeyini. Okantawitaka ikowityaa-waetzi, osheki koriki ipashitan-takari. **3** Riitakira kowashiteenchari rirori ipashitantyaa, ipantayitaki okaatzi ikowakaari rirori, rawijantaki ipashitan-tayita. **4** Ikantakina naaka: “Jame apashiyityaari koriki itsipa kemijantzinkari-paeni, ikaatzi kowityaa-waetasiri.”* **5** Imaperota-tziiro okaatzi rantakiri awijanakiro nokenkishryaa-kowita-kariri. Riitakira roetziñaarikowenta-naari Awinkatharite, ari ikimita-kinari eejatzi naaka-paeni. Tema rootaki ikowakaa-kiriri Tajorentsi. **6** Rootaki noshintsi-tan-takariri Tito ipiyanee janta ikowaka-shireta-kaantemiri pimayiteero eeroka-paeni. Riitakira tsipata-paakimiru janta petantanakawori pipashitan-tayitaka. **7** Eeroka-paeni awijanta-yitanaa-tsini pantayita-nakiro osheki oeta-rikapaeni. Kameetha pikemijantaytanee, kameetha pikenkithata-kaanta-yitanee, kameetha piyoyitanee, pithaamentayityaa, antawo petakotakana. Nokoyi nimaeka pawijayitante pipashitan-tayiteeyaa.

---

* **8:4** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri

⁸ Eero noshintsiwentzimi pimatantayityaawori. Apatziro nokenkithata-koyitemiri jempe ikantayitaka jaka ikowa-yitzi ineshironkatante. Ari okantzimaetari osheki okameetha-waetemi poñaahan-teero petakoperotantayityaa. ⁹ Kameetha-waetaki pimayiteeromi ranta-paentziri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, ineshironkantan-tapaentzi rirori. Otzimimo-witari paerani maawoeni, ikimiwitakari ashaahantzin-kari, roo kanteencha ikimita-kota-paentari kowityaa-waetatsiri. Rootaki ikowityaa-waetanta-paentari pinintaa-waetan-teeyaari eeroka okimiwitee-yaawomi pashaahantee-yaami inkiteki.

¹⁰ Iroka okaatzi nokenkishiryaaari naaka: Rootaki kameethatatsiri pithotyahaero okaatzi petanakari. Eeroka-paeni etanakawori awijaneen-tsiri ojarentsi pikenkishiryaka pipashitan-tayityaa. Pimatakiro petanakawo. ¹¹ Ajantyaa pithotyahaero. Pikimita-kaanteero owakira pithaamentee-yanaka-niranki petantanakawori. Ajantyaa pithotyan-tyaawo okaatzi tzimi-motzimiri. ¹² Teera ikowa-perotzi Tajorentsi awijakaero apashitan-tyaawo okaatzi tzimi-mota-kaeri. Apatziro apashitan-teeyaawo okaatzi akowakaari. Aritaki inimotakiri Tajorentsi. ¹³ Teera nokowa-kota-tyeemi pipashitantyaa inintaa-waetan-tyaari pipashitakari, roo opoñaan-tyaari pikowityaa-waetanaki eeroka-paeni okantakaan-tziro pipashitantaka. ¹⁴ Tema roo kameethatatsi, pipashityaari okowityee-mowaetari nimaeka otzimimo-yitzimira eeroka, opoñaashitya

ipashitee-temi eeroka paata aririka okowityee-mowaetemi. Ari okantyaa pimonkaata-wakaantyaari. ¹⁵ Okimiwitakawo okaatzi rojankinata-kotzi-teetakari paerani, ikanteetzi:

Tee rapaawae-tziro ahaentsiri osheki,
tee okowityee-motyaari ahaentsiri eepichokiini.

¹⁶ Namaniri Tajorentsi, tema riitaki kantakaa-kawori retakotantemiri Tito, ari ikimitakina naaka netakotzimira. ¹⁷ Tema nokantakiri: “Tito, pipiyane Corinto-ki.” Tema ikoyitaka. Roo riyaate nimaeka. ¹⁸ Riitakira itsipata-nakya Tito itsipa noyemijantzinkarite. Kameetha kenkithawae-ryaantzi irika. Ipinkathayitziri itsipa kemijantzinkari-paeni jempe-rika-paeni, ikemayita-kirira ikenkithata-koteero Kameethari Ñaantsi. ¹⁹ Rijatzira yoshiita-kiriri jakä kemijantzinkari-paeni, rowakiri itsipata-nakina paata naanakiniri koriki itsipa kemijantzinkari-paeni kowityaa-waeta-tsiri. Rootakira oñaahanteroni omaperotatyaa etakoyitakari, roo opoñaantyaari rashita-ryaawenteeri Tajorentsi. ²⁰ Ari okantyaa eero iñaawaetakoetantana aririka notsiparyaa-yitakiri koriki ipashi-perotanteetari. ²¹ Tema nokowatzii okameethatzi-moteri atziri okaatzi nantayiteri, ari okimitzi-motyaariri eejatzi Tajorentsi.

²² Notyaantemiri eejatzi itsipa noyemijantzinkarite itsipayita-nakyaari. Riitaki namina-piintakiri, ikowashiryaaaki ramitakotante. Nokaman-takiri jempe pikantee-yakani eeroka-paeni, rootaki ikowa-perotan-tanakari ramitako-yitemi, tema rawentaa-peroyita-nakimi. ²³ Irika Tito, notsipa-minthari irika, riitaki

notsipata-piintaka nantawae-wentakimi. Riima itsipa apite noyemijantzinkarite itsipata-nakyaari, rotyaantani irika kemijantzinkari-paeni jeekayita-tsiri jaka, iweshiryaa-wentari rirori Jeepatzii-totaa-rewo. ²⁴ Oztimatyera paakameethata-wakiri aririka rareetakyaa janta. Roo riyotan-tyaari noyemijantzinkarite-paeni kemijanta-tsiri janta omaperotatyaa okaatzi nokenkithata-kota-kimiri eeroka-paeni.

9

¹ Niyotzi naaka tee okowa-perotyaa nojankinata-kotemiri piyorikite ikaate potyaante-niriri kemijantzinkari-paeni.*
² Tema niyotaki ayimata-piintakimi eeroka-paeni pantero. Aritaki nokaman-takiri noyemijantzikarite-paeni nampitawori jaka Macedonia-ki, nokantakiri: “Ikoyita-kaha noyemijantzinkarite-paeni nampiyitawori janta Acaya-ki ipashitan-tayityaa chapinki awijaneen-tsiri ojarentsi.” Nokenkithata-kotakimira eeroka-paeni nokowashiryaa-kaayitanakiri eejatzi rirori-paeni.† ³ Roo kanteencha notyaantzi-temiri noyemijantzinkarite-paeni okantyaa ikamantzi-tantemiri, riitaki etapaakyaawoni rowiyyiteri koriki. Tema tee nokoyi aminaashi-waetyaa okaatzi nokenkithata-kota-kimiri eeroka-paeni jaka. ⁴ Tema nokowatzii intsipaete nareeta-nakimi aririka nawijanaki janta pijeekeae-yinira. Kimitaka

---

* **9:1** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri † **9:2** Acaya = kepatsi janta ojeekira nampitsi Corinto.

ari royaata-nakina apaani-paeni Macedonia-jatzi. Aririka noñaapaakiro tekira-rika powiiyite koriki, oshekira nokaani-wenta-waetyaa, tema aritaki nokamanta-kotzi-takimi jaka. Ari pikimiyi-takyaari eejatzi eeroka-paeni pikaani-wenta-waetyaa. ⁵ Rootakira notyaantzi-tantemiriri irika noyemijantzinkarite-paeni, riitaki etapaakyawoni rareetemi janta tekirarika niyaateeta naaka. Riiyitaki owiita-kota-paakimirini koriki ikaatzi pikashiya-kaantakiri eeroka-paeni. Powetsikakiri maawoeni koriki aririka nareeta-paakyaa. Ari okantyaa eero noshintsi-waetan-tapaakimi pantayitero.

⁶ Apatzirowa pikenkishireero iroka:
Ikaatzi pankita-tsiri eepichokiini, eepichokiini rowiite.
Riima ikaatzi panki-peroteen-tsiri, osheki rowiiteri.

⁷ Maawoeni eeroka-paeni otzimatyee pipashitan-tayiteeyaa okaatzi pikoyiri. Eero pishintsitan-tawaetzi ipashitan-teetyaa osheki terika ikowaetzi, ari okantyaa eero okatzimo-shiretawaetantari ipashitan-takaha. Tema ikaatzi kimoshire-wentzirori okaatzi ipashitantari, riiyitakira retakotari Tajorentsi. ⁸ Riitaki Tajorentsi oshekyaa-perotee-mironi okaatzi kowityeemo-waetzimiri. Aritaki otzimahaantaki okaate pipashitan-tawaetyaari kameetha eeroka. ⁹ Okimiwitakawo okaatzi kenkithata-kota-chari Jankina-rentsi-peroriki, ikanteetzi:

Okaatzi tzimi-motziriri Tajorentsi, rootaki rantetaa-kaanaariri ikaatzi kowityaa-waeta-tsiri.

Tema tampatzika-shireri rirori, ashi rowaero

10 Riitaki Tajorentsi kithokita-kaerori okaatzi pankiyita-chari, riijatzi shookakaerori, ari okanta rowiitan-teetawori okaatzi rowayiteetari. Arira ikantayiteemiri eejatzi eeroka-paeni ipayiteemiro kowityee-motzimir, ari okantyaa otzimi-motan-teemiri pipashi-yitee-yaariri itsipa-paeni, pitampatzika-shireperotee.

11 Rootaki ipaperotan-temiri Tajorentsi pipashitanta-piintan-tyaari eeroka. Ari okantyaa ipaasoonkitatyariri Tajorentsi ikaatzi aayitzirori apashitan-tayitari. **12** Ari okantari, okaatzi pipashitan-tayitari teera apatziro pineshironkatakiri kemijantzinkari-paeni ikaatzi kowityaa-waeta-tsiri, tema roo opoñaan-tyaari ipaasoonki-peroteeri rirori-paeni Tajorentsi. **13** Aririka iñahaetakiro okaatzi pipashi-yitakariri eejatzi pikimi-yitakiri itsipa-paeni, oshekira iweshiryaa-wenta-nakyaari Tajorentsi. Tema iñaayitziro teera apatziro piñaawaeta-shiyita, pikantzi: “Nokemijanteeri Jeepatzii-totaa-rewo nokema-koteerowa Kameethari Ñaantsi.” Tema iñaayitziro eejatzi pantayiteero oñaahan-tzirori omaperotatyaa pikemijanta-yitanee.

14 Rootaki retakoperowaetanteemiri, osheki ramanako-wenteeemi, okantakaawo ikaminthaaperoteemira Tajorentsi. **15** Ari akimitzitanneyaari eejatzi aakapaeni amananeeri Tajorentsi, tema ineshironka-takae aaka, roo maperotzirori okameethatzi, eero omata athotyahaero akenkithata-koteero.

10

Ikenkithata-kotziro Pablo okaatzi rantayitziri

¹ Naaka Pablo, eenitatsi nokowa-kotzimir. Notsinampa-shiretatzira eero nokija-waetzimi, nokimita-kotyaari Jeepatzii-totaa-rewo. Tema niyotzi eenitatsi ikantakoe-takina, ikanteetzi: “Irika Pablo tsinampa-shirerira naaka ijeeki-mota-piintee, rooma ijeekira inteea katsimayantzi.” ² Nokowa-kotzimi, eero piyaata-kaero powatsimaa-waeten. Ari okantyaa eero niyako-wenta-waetan-tapaakimi aririka nareeta-paakimi. Tema niyotaki ari nokanta-yitapaakiri ikaatzi jeekimo-yitakimiri janta kantayiteen-tsiri: “Rantayita-shitawo Pablo okaatzi ikoyiri inintaa-waetyaari rirori, ari ikimita-kotari jempe ikanta itsipa atziri-paeni.” ³ Omapero-witatyaa ari nokimitari itsipa atziri, roo kanteencha irika itzimi nokoshekari, teera okimityaawo nokoshekari atziri. ⁴ Tema aririka nokoshekantyaa naaka, teera noerika-yitziro omana-mentotsi okaatzi romanatanta-piinta-yitari atziri-paeni, tema ishire Tajorentsi nokoshekanta naaka. Ari okanta notsinampaa-yitan-tariri ikaatzi ñaaperotakaayitariri noejaneeentani. ⁵ Ari okanta notsinampaan-tariri naaka kosheka-waetantaniri, notsinampaa-yiteeri ajahaa-wenta-waetachari otzika-tzikatan-tatsiri kaari riyotakoe-tantari Tajorentsi. Nokimita-kaantaawo noteeyaa-tyeeromi nokenkishiryaa-shiwae-yitari, noshintsitaa-tyeeyamaa nokemijanteeri Jeepatzii-totaa-rewo.

6 Aririka nokemako-wenteemi eeroka-paeni pipiya-shitaari pikemijanteeri Jeepatzii-totaa-rewo, aripaetera nowetsikyaa nowajankiteeri ikaate piyatha-yitachari.

7 Paamaeyaa rowapeyi-mowaetzimi-kari. Tema eeniyitatsi pikaateeyinira janta kantayitsiri: “Rashitana naaka Jeepatzii-totaa-rewo.” ¿Roshiya-kaatzima tee rashitana eejatzi naaka? Roorika ikenkishiryaa-yitakari, ikinakaa-shitakawo, tema naaka rashи-perota-ka Jeepatzii-totaa-rewo. **8** Aamaa-shityaa ari pikanta-yitanaki eeroka-paeni: “Retanakawo nimaeka Pablo rajahaa-wenta-waetawo okaatzi ikenkithatakoyitziri.” Teera nopashiwentakaeyaawo okaatzi ikanteeteri, tema riitaki Awinkatharite kowakakinawori niyotaantayitee, tee ikowa-kaanawo nowaaripero-shireta-waetante. **9** Rootaki kaari nokowanta okimitzi-motemi okaatzi nojankinata-kimiri, nokowatziira nominthaawa-waetemi. **10** Aamaa-shityaa eenitatsi kantatsini: “Tema rotyaanta-piintero Pablo rojakinari, osheki ishintsi-ta-piintakae, ikenkithata-piintayitakaero pomeentsitzi-moteeri antayitero. Roo kanteencha aririka ijeekimo-yitee jaka, kimiwitaka tee ishintsita-nitzi. Tema ikantaha ikenkitha-yitaki manintaa-rewo rirori.” **11** Iroka nakayiteri ikaatzi kantayita-tsiri, nokantziri: “Jempe nokanta nojankina-yitakimi, ari nokantzitari eejatzi nojeeki-moyitakimi.”

12 Teera naapatziyari naaka pitsipatari pijeekaeyini janta ajahaa-wenta-waetachari. Tee riyotee-yini rirori. Tzimayitatsi monkaata-wakaa-piinta-chari, roshiya-kaatzi

rawija-wakaan-tayitawo okaatzi kameethatzi-mowaeta-shiyitariri rirori-paeni. ¹³ Rooma naaka teera najahaa-wenta-shiwaetyaawo nomonkaateero kameethatzi-mowaeta-shitanari naaka, apatzirowa nokenkithata-koteero nomonkaatakiro ikantakinari Tajorentsi nanteniri. Iroka ikowakiri nanteniri, otzimatyeet noweyiilo nantawaetani janta pijeeekaeyinira eeroka-paeni. ¹⁴ Rootaki noñaa-shintsita-kowentantzimiri nimaeka eeroka-paeni, tee nawijakaa-shitawo okaatzi ikantakinari Tajorentsi. Tema naakataki etakawori nokenkithata-kota-kimiro Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota Jeepatzii-totaa-rewo. ¹⁵ Rootaki kaari nokimitantari ikaatzi ajahaawenta-shiwaetawori imonkaatani, tema tzima-witacha itsipa itzimi eta-nakawori imonkaatakiro. Roo kanteencha eekiro-rika pantaki-shireta-nakityee, eero nopankinawenta-waeta-neemi eeroka-paeni, ¹⁶ kantacha niyaayite otsipaki nampitsi nokenkithata-kaanteero Kameethari Ñaantsi. Rootaki nomateri, eero nokinanaki jempe-rika retayitakawo ikenkithata-kaantzi itsipa atziri, najahaa-wenta-waetawokari imonkaatziri itsipa. ¹⁷ Tee okameethatzi rajahaa-wenta-shiwaeteetyaa apaniroeni. Tema roo kameethaperotatsiri ajahaawentee-yaawo rantayitziri Awinkatharite. ¹⁸ Tema tekatsi oetamatsityaa ajahaa-wenta-waetyaa apaniroeni athaamenta-waetyaa. Roo kowaperota-chari ithaamenta-pero-yitee Awinkatharite.

11

¹ Nokoyi pamawetero okaatzi nojankinatzimiri

jaka, okantawitakyaa okimitzi-motemi rantziri apaani majontzishiretatsiri. Nokoyi eekiro piyaatatyee piñaana-yitero. ² Osheki naamaakotakimi eeroka-paeni, riitakira Tajorentsi kantakaa-kinawori. Tema naakataki etakawo nokenkithata-kaakimi okanta rashiyitan-teemiri Jeepatzii-totaa-rewo. Nokimita-kaanteemi eerokami nishintyo, eenitatsi nokashiyakaakimiri pitsipatyaaari, naamakoperotzimi eero pikaaripero-waetanta roojatzi paawakaantaperota-kyaaari. Riitakira oshiyakaa-wenta-chari Jeepatzii-totaa-rewo, jempe itzimi kimitakariri riimi paayiteerimi paata. ³ Tema nothaawakaa-tziami itzimi amatawitemini, ikimitakota-kyaaari maanki amatawita-kirori paerani Eva. Aritaki roetzimpinaakotakimi, ipakaakaemiro pawentahaari Jeepatzii-totaa-rewo, pikinata-naari. ⁴ Kimitaka eeroka-paeni tee pishenkaa-shitawo pakayiteri itsipa kenkithatakote-mirini Jesús, ari pakakiri okantawityaa riinashita-paakyaawo okaatzi nokenkithatakota-kimiri naaka Jesús, okaatzi nokenkithatakota-kimiro Kameethari Ñaantsi ejatzli Ishire tajorentsi. ⁵ ¿Poshiya-kaantzima rawijayitana naaka rotyaantaa-rewo-perotzi irika-paeni? ⁶ Aamaashityaa tee nokenkithatzikameetha naaka, roo kanteencha niyotanitzi. Rootaki piñaako-piintakinari.

⁷ ¿Nokinakaa-shita-kawoma paerani tee nokowako-tzimi koriki owakira nokaman-tapaa-kimiro Kameethari Ñaantsi jempe ikantakota Tajorentsi? Tema notsinampa-shiretatzi nantawae-wentakimi niyotaan-tayita-kimirori,

tee nokowako-waetzimi. Ari okanta ikimitakaantee-teemiri nimaeka riiperori eeroka-paeni. ⁸ Okanta nokenkithata-kaapaakimi paerani, riira itsipa-jatzi kemijantzinkari-paeni payitakinari koriki nañaantari. Okimiwitakawo nokoshita-tyeerimi rirori-paeni okanta nantawae-wentan-takimiri eeroka-paeni. ⁹ Paerani eeniro nojeeki-moyitzimi, osheki nokowityaa-waetaki. Teemaeta noñii pipina oeta nañaantyaari. Ikaminthaka rareetee-yakani noyemijantzinkarite-paeni poñaayitachari Macedonia-ki, riitakira payitapaa-kinari. Ari okanta kaari noñaantawo pipayiten a koriki eeroka-paeni. Ari nokanta-piinta-tyeero eero nokowa-kotzimi. ¹⁰ Antawo nokimo-shire-wentakiro teera nokowako-tzimi, ari nokanta-piinta-tyeero maawoeni nampitsi okaatzi jeekatsiri Acaya-ki. Riyotziro Jeepatzii-totaa-rewo kyaaripero nokantaki. ¹¹ ¿Poshiyakaamintheetzi eeroka-paeni roo nokantan-tawori tee netakotzimi? Riyotzi Tajorentsi osheki netakotakimi.

¹² Eekiro niyaata-kaatyeero ari okantyaa irika-paeni kenkithata-kaantaniri pajahaa-wentawaetakari eerokapaeni, eero ikantanta: “Ari noshiyari Pablo.” ¹³ Irika-paeni kenkithata-kaashi-waeta-kimiri kaari Otyaantaa-rewo-paeni, amatawitananiri irikapaeni, apaniroeni ikimita-kaanta-waetaka riirkami rotyaantani Jeepatzii-totaa-rewo. ¹⁴ Tekatsira oetyaa itheenkashiryaan-teeri irika. Tema imatzitawo Yakatantaniri ikimita-kotari ishipakiree ronampiri Tajorentsi okantyaa ramatawitan-

tantyaari. ¹⁵ Rootakira eero romapokan-tawaetee ikaatzi antawae-yitzi-niriri Yakatantaniri, roojatzira imatzitari rirori. Ikimita-kaanta-waetyaa rantawaetatzii okantyaa ikameethashireta-kaantee-yaariri atziri-paeni. Roo kanteencha aritaki rowajankitaa-wentee-teeri okaatzi rantayitziri.

Ikemaatsi-waetaka   Pablo   Rotyaantaa-rewotzira

¹⁶ Napiita-wakiro nokantemi, okantashitzimaetyaa eero nokimitzi-motzimiri majontzishireri. Aririka nokantakari piñaakina, pishineta-wakina najahaa-wenta-wakya aepichokiini. ¹⁷ Okaatzi noñaawaetziri nimaeka, teera okimityaawo jempe okantyaaami iñaaawaeteri Awinkatharite. Tema nokimita-kota-tyaari apaani majontzishireri rajahaa-wenta-shiwaeta. ¹⁸ Arira ikanta-piintaka itsipa atziri-paeni, ari nokantyaaari naaka eejatzi. ¹⁹ Pikimita-kaanta-waetaka eeroka-paeni piyotanitatyeemi, ¿jítaka pikowan-teeyarini pikemijanta-yiteeri majontzishireri? ²⁰ Roota-kira pantayitakiri eeroka-paeni, pikemijanta-piintakiri ikaatzi ikimitakaan-tawaeta-kimiri romperatani, aapitha-waeyitzi-mirori tzimi-motzimiri, theenka-waeta-kimiri, ajahaa-wenta-waeta-chari, pajawoo-waetzimiri. ²¹ ¿Poshiyakaaminheetzi tee naawyaa-shireta-waeta-nitzi naaka nomatan-tyaawori oshiyakawori iroka? ¿Kantachama nokaani-wentero teera nomatziro? Eero. Roo kanteencha aritaki nomatakiro naaka

oshiyaawoni okaatzi rantawitee-yakarini rirori-paeni, najahaa-wenta-waetyaa, okantawitakayaanokimi-witakyaari majontzishireri.

²² Roorika rajahaa-wenta-waetaka iñaawaetziro iñaani Heber-paeni, eejatzira naaka. Roorika rajahaa-wenta-waetaka isheninkapaeni awaejatziteni Israel, eejatzira naaka. Roorika rajahaa-wenta-waetaka icharini-tetari awaejatziteni Abraham, eejatzira naaka.

²³ Roorika rajahaa-wenta-waetaka rantawae-yiteeniri Jeepatzii-totaa-rewo, eejatzira naaka. (Omaperotatyaa noshiyakari naaka iñaawaetzimajontzishireri.) Roo kanteencha najahaa-wentakawo nawijeeri irika-paeni nantawaetzinawijeeri eejatzi romonkyaaawaetee-takina, ipajawaetee-takina, rowamayi-mawaetee-takina. ²⁴ Tema noñaakiro okaatzi 5 rapiitana ipajawaetana nosheninka-paeni janta ipiyota-piinteetaha.* ²⁵ Mawa okaatzi rompoja-waetee-takina. Apaani okaatzi ishemyahae-takina. Mawa okaatzi nopitamenka-kotaka. Apaani

---

* **11:24** Okenkithata-kota rojankinariki paerani Moisés, kantacha rowajankiteete apaani atziri aririka rowaariperotakiri itsipa. Otzimatyee rahaeteri jempe ipiyota-piinteeta, ipajatan-teetyaariri. Eerorika okaariperotzi ikinakaa-shitakari, eero ipaja-peroe-tziri. Rooma kyaari-pero-rika okaariperotaki ikinakaa-shitakari, otzimatyee rowajankitaa-peroeteri. Roo kanteencha teera oshinetaa-ntsitzi rawijakaetero okaate 40 ipajawaeteeteri. Rootaki rameteetari paerani ipajatan-teete okaate 39 rapiiteri itzimi-rika kaariperoteen-tsiri, ari okantyaa eero ipiyathatantawo Ikan-takaan-teetani, aririka rawijakaakiro okaatemi 40. Rootaki iiteeri irika-paeni “Yotapaaka apaani omonkaatan-tyaari 40.” Okaatzi kenkithata-koteen-chari jaka, ari ikantee-takiri Pablo, ipajawaetee-takiri rirori.

tsireniri nojeeka-kotaki niyankyaani inkaari, ari nokitejeta-kotakiri. ²⁶ Osheki nareetan-tayitaka. Nokinayitaki okowaenkatz iijaa. Nokini-motakiri ipiyota koshintzi-paeni. Ikowayitaki nosheninka-paeni rowaaripero-waetenami, eejatzi ikimitakari kaari nosheninkata. Nokowaenkata-kowaetaki nampitsiki eejatzi ochempi-mashiki. Nokowaenkata-kotaki inkaariki. Osheki nopomeentsi-waetakari iitashi-waeta-chari “noyemijantzinkarite,” kaarimaeta. ²⁷ Osheki nantawaetaki, ayimawae-witakina nomakoni. Ayimawitakina nowochoki, notashe, nomiri, nowatsinkari. Notasheneentawaetaki. Naatonkoryaa-mereki-waetaka.

²⁸ Eenitatsi osheki awijimo-yitakinari. Roo kantzimo-perota-kinari ijeekayitee kameetha ikaatzi kemijanta-yitaa-tsiri jempe-rika-paeni. ²⁹ Eenitatsi-rika mantsiyateen-tsini, nokimitakaantawo naakami mantsiyateen-tsini. Eenitatsi-rika ikaariperota-kaetakiri, osheki nokijako-wentyaari. ³⁰ Ari okanta najahaa-wenta-waeta naaka, nokenkithata-kotakiro jempe nokantaka kaari naawayaa-shireta-waetanta. ³¹ Eenitatsi yotatsiri tee namatawitantzi, riitakira Tajorentsi, Ashitariri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. ¡Ari rajahaawenteteeyaari! ³² Tema paerani nojeekanta-paentari Ontyaamaeriniki, raminako-wenta-kaantakiro reewata-kaani Aretas maawoeni nampitsi, eero noshitowanta, ari okantya raakaan-tante-narimi. ³³ Roo kanteencha rotetakina kantziriki nokaatee-yirini, rowayiita-kotakina jantakironta nampitsi, ari okanta noshiyan-taari.

12

Kimiwitakawori owathaantemikitochee

¹ Teera okameethatzi najahaa-wenta-waetyaa. Roo kanteencha eekiro nokenkithata-kota-tyeero noñaashiretakiri, okaatzi roñaaha-kinari Awinkatharite. ² Niyota-kotziri irika atziri rashitaari Jeepatzii-totaa-rewo. Ikaata-kotaki 14 ojarentsi irika atziri rahaeteeri inkiteki, riyaa-perotatzii ojenokita-perotzira inkite. Kimitaka riyaa-shiretanakitzii, tee niyoperotzi-maetyaa. Terika, riyaatatzii-rika koñaatziro iwathaki, tee niyoperotzi.* ³ Riitaki Tajorentsi yotatsiri riyaa-shiretaatzii-rika, riyaatatzii-rika koñaatziro iwathaki. Paatattyaa netapanaatyawo nokenkithata-koteri irika atziri. ⁴ Rahaeteeri janta ikimo-shiretapae. Ari ikemayiteerori jempe-rika oeyitari kaari kameetha-jeeta-tsini ikenkithata-koetero. ⁵ Ariwitaka rajahaa-wentyaawomi irika atziri okaatzi iñaakiri. Roo kanteencha eero najahaa-wenta-waeta. Apatziro nokenkithata-kotakiro jempe nokantaka kaari naawayaa-waetanta. ⁶ Arimi najahaa-wenta-kyawomi okaatzi noñaayitakiro, eeromi nomajontzi-shire-waetzimi. Aritaki noñaawae-yitakiromi kyaariperori. Roo kanteencha tee nokoyi rajahaa-wenta-shiwaetee-tena. Apatziro ipinkatha-

---

* **12:2** ojenokita-perotzira inkite = mawataneen-tsiri inkite. Ari ikanta-piintziri Judá-paeni ikenkithata-kotziro. Ikanteeyini: “Etanakawori inkite, ari ojeekayitziri menkori. Apiteta-tsiri inkite, ari ijekayitziri kashiri, ooryaa, ompokiro-paeni, maawoeni. Rooma mawatatsiri ojenokita-perotzira inkite, ari inampitawori Tajorentsi.”

wentee-tenawo okaatzi nantayitakiri, okaatzi ikemakoe-takinari. ⁷ Okaatzi noñaashiretakiri owaneenkatachari, riyotzi Tajorentsi aritaki najahaa-wenta-waeta-kimi. Rootaki ishinetan-takinari nokemaatsi-waetyaa okantyaa eero najahaa-wentan-tawaeta. Okaatzi nokemaatsi-waeta-piintaka okimiwitakawo owathaa-waeta-tyeenami kitchee. Riitaki Yakatantaniri kemaatsita-kaawae-witakinari. ⁸ Mawa okaatzi naminamina-witakari Awinkatharite rookakaa-wentena ikemaatsitakaa-piintetana. ⁹ Ikantakina rirori: “Tema noneshironkatakimi, tekatsira kowityemo-waetemini. Tema kantacha noñaahanta-peroteero noshintsinka atziriki kaari aawyaawaeta-tsini.” Ikanta nokemawakiro, nokimoshiretaki, nothaamentanakawo nokamantanta-yiteero tee naawyaawaeta-nitzi, tema ari okantyaa aawyaakaanteenari ishintsinka Jeepatzii-totaa-rewo. ¹⁰ Rootaki nokimo-shiretan-takari naaka okantawitaka tee naawyaawaeta-niwityaa, inina-waeteetana, nokemaatsi-waetaka, rowatsinaawaeteetana, opomeentsitzi-mowaetana, osheki noñaayitakiri nantawaetziniri Jeepatzii-totaa-rewo. Niyopaeeteteero tee naawyaawaeta-nitzi apaniroeni, ari noñaakirori imatacaa-kinawo naawyaashireta-waeta-nitee.

¹¹ Kimitaka nomajontzishiretatyemmi noñirowa najahaa-wenta-waetaka. Roo kanteencha tema eeroka kantakaa-kawori nomatan-takawori. Roo kameetha-witachari pikenkithata-koyiteenami kameetha. Okantawitaka tee noñaaperowita naaka, tee ranakotzimaetenai irika-paeni iitashiwaeta-chari “Riiperori Otyaantaa-rewo-paeni.”

¹² Tema nojeeki-motakimi paerani eeroka-paeni, noñaaha-kimiro maperori naaka Notyaantaa-rewotzi. Osheki namatsin-kawentakimi. Osheki notajonka-wentantaki, piñaayiteero kaari piñaa-piinteyini, pipampoyaawenteeyakironi.

¹³ ¿Itaka pikenkishiryaa-waetantari nimaeka nomaninta-waeta-tziimi? ¿Tema naakameethatzimi nokimitziri itsipa-paeni kemijantzinkari-paeni? ¿Rooma kantakaan-tawori tee noñeero oeta pipashitanari? Eenitatsi-rika nantakiri kaariperotatsi, pipeyakotenawo.

Ikenkithata-kotziro Pablo mawatatsini raree-tantyaa

¹⁴ Nokenkishiryaka nimaeka napiiteero niyaate noñeemi, rootaki mawatatsini nareetemi. Eero nayiri ikaate pipinatenari. Kaari piyorikite nokoyi nashityaari, tema eeroka-paeni nokowaperotaki nashitemi. ¿Kantachama apaani eenchaaniki ipinako-wentero ikoyiri ashitariri? Teera, tema riitaki ashitariri pinakowentziriri reentsite.

¹⁵ Rootaki nanteri naaka, okimiwithee-yaawo naakami ashitzimiri. Aritaki nomatakiro noshineta-kowentem. Osheki netakotakimi. ¿Itaka kaari petakotantana naaka?

¹⁶ Okimitaka eeniyitatsi eeroka-paeni kantatsiri: “Aama tee ikowako-yitee Pablo aakapaeni, osheki riyotzi, ari ikinakaero ramatawi-waetan-takaeri.” ¹⁷ ¿Poshiya-kaatzima ramatawi-waetakimi eejatzi ikaatzi notyaantakimiri? ¹⁸ Notyaanta-kimiri Tito, eejatzi itsipa noyemijantzinkarite. ¿Ramatawita-kimima Tito? ¿Tema nokimita-wakahaeuyani maawoeni naaka, naakameetha-yiteemira

eeroka-paeni? ¹⁹ ¿Poshiya-kaatzima eeroka-paeni roo nokantantari nokowatzii nokaa-kowentyaa? Teera ari okantyaa netakotani. Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo ñaawaeta-kaanari, okantyaa nowetsika-shireta-kaantemiri. Riitakira Tajorentszi yotatsi. ²⁰ Okantzi-mowaeta-kina naaka añeero akantaneenta-wakaa-waeta aririka nareeta-paakyaaami. Okantzi-mowaeta-kina ejatzi noñaapaakimi pitzima-wenta-wakaa-waeta, pikija-wakaa-waeta, pikijaneenta-wakaa-waeta, eero paapatziya-wakaa-waeta, pikiji-mata-wakaa-waeta, pikantakaa-pero-waeta, pikosheka-wakaa-waeta. ²¹ Okantzi-mowaeta-tyaanaha nokaani-wenta-kowaetemi Tajorentsiki. Aamaaka aritaki nokanta-neenta-kowaeta-paakimi pantayita-kirorika kaari-perori, tee pipakahaero pantayitziro kaari kameethatatsiri, pimayempi-waetzi, piñaathatanta-shiwaeta-piintaka ejatzi.

13

¹ Rootaki mawatatsini nareetemi. Aritaki namina-kotan-tapaa-kimiro, ikantee-takiri paerani:

Itzimi-rika apaani iyakowentaa-rewo, otzimatyeet
itzimi mawa atziri, terika itzimi apite
ñakoterini rantani, aritaki rowajankitee-
takiri.

² Arira nokanta-paakiri naaka nowashironkayiri ikaatzi antzita-kawori kaari-perori janta pijeeekinta, ari nokimitzi-tapaa-kyaaari ejatzi itsipa-paeni antayita-neerori nimaeka. Tema

aritaki nokaman-tzita-kimiro paerani napiitan-takawori nareetakimi. Roojatzi nojankinatzimiri nimaeka. ³ Aamaa-shityaa pikantee-yatziini eeroka-paeni: “Kaari Jeepatzii-totaa-rewo otyaanterini Pablo ikenkithata-kaante, aama kaari riiperori.” Paamawentyaa, irika Jeepatzii-totaa-rewo, kaarira atziri jeeki-motanta-paentsini, tema otzimimo-pero-tatziiri ishintsinka rirori, eerokata-ki ñaayiterini. ⁴ Ari okantawitaka, kimi-witaka tee raawyaa-waeta-nitzi irika ikentakoe-tanta-kariri. Roo kanteencha añaakahaaeri ishintsinka Tajorentsi. Ari nokantzitakari eejatzi naaka, tee naawyaa-waeta-nitzi, roo kanteencha rijijatzira Tajorentsi shintsitakahaanari, eerokatakira ñaayiterini.

⁵ Tema pikenkishiryaa-kota-wakyaa. ¿Piriiperotaatzima eeroka pikemijantee? ¿Tema piyotee-yini ijekaa-shiretan-tzimi Jeepatzii-totaa-rewo? Aritaki okantari, terika, aamaa-shityaa tee piriiperotzi eeroka. ⁶ Niyotaki naaka, aririka piñaawakina janta, eero pikimita-kaanta-wakina tee noriiperotzi naaka. ⁷ Nokowa-kotziri naaka Tajorentsi, ari okantyaa eero noñaakotan-tapakkimiro pantani. Teera roo nokantan-tzimiri iroka nokowashi-waeta-paakyaa nokimitakotyaari riiperori. Tema roo nokowa-perotatzii pantayiteero okaatzi tampatzikata-tsiri. Rootaki nokowakiri, okantawityaa itzimi otzikaa-wakinanimi, eero noñaahan-tzimiro noshintsinka nowashironkaa-paakimi, rootaki niyotakaanta-perotemiri naakataki riiperori. ⁸ Apatziro nokoyi noñaahan-tayiteero Riyotakontanyaawori kyaariperori. Tema tee nokoyi

notzika-tzika-waetero. ⁹ Ari nothaamentakyaar
aririka noñaakimi paawyaa-shireta-waetanee,
okantawitakyaa eekiro ikimita-kaantee-tana
naaka kaari aawyaawaetaniri. Rootaki namana-
kota-piintakari, okantyaa piñaantyaawori eeroka-
paeni pithotyahaero paawyaa-shire-pero-
waenitee. ¹⁰ Rootaki notyaantan-tzimirori
iroka jankina-rentsi, teera nojeeki-moyita-
tzimi eeroka-paeni janta, ari okantyaa eero
notsimaan-tawaeta-paakimi paata. Tema
riitaki Awinkatharite kowakakinawori
nowetsika-shireta-kaantan-tyaari, tee ikowakana
nowaaripero-shireta-waetante.

Oweyaantawori wethataantsi

¹¹ Noyemijantzinkarite-paeni, iroka
oweyaantawori nokantemi: Pikimo-shireteeyini.
Pithotyaa-yiteero paawyaa-shireta-waeyitee.
Pithaamenta-shire-yitee. Paapatziya-
wakae-yiteeyaa. Kameetha pijeka-yitee.
¡Riira Tajorentsi nampi-shiretan-temini,
etakotan-taniri irika, riitaki kameethata-
tsiri ijekakaantzi! ¹² Ptakotyaa powethata-
wakaa-neeyaa janta.* ¹³ Rowethatzi-tzimi
eejatzi kemijantzinkari-paeni nampitawori
jaka.† ¹⁴ ¡Okantashitzimaetyaa ineshironka-
waeteemi Awinkatharite Jesú Jeepatzii-totaa-
rewo! ¡Okantashitzimaetyaa retakowaeteemi
Tajorentsi! ¡Okantashitzimaetyaa ikantakae-yaawo
Ishire Tajorentsi paapatziya-wakaan-teeyaari!
Kyaariwé.

---

* **13:12** powethata-wakaa-neeyaa = thowootaantsi   † **13:13**
kemijantzinkari = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú

**The Holy Bible in the South Ucayali Ashéninka language
of Peru**

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka Ucayali del Sur (Ashéninka, South Ucayali)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

db14e188-438b-52a5-9541-56657c3fc3d9